

บันทึก

เรื่อง ฐานะของส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
และการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนคณบดีและหัวหน้าภาควิชา
ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๒๐๔/๓๔๑๒๗ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ความว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามีปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการออกคำสั่งให้ข้าราชการรักษาราชการแทนคณบดีและหัวหน้าภาควิชาในคณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่แต่งตั้งตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๘ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งให้ข้าราชการที่เหมาะสมคนใดคนหนึ่งปฏิบัติราชการแทน โดยในคำสั่งได้อ้างข้อ ๓๓ วรรคสาม แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ประกอบกับมาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๘

โดยที่ข้อ ๓๓ วรรคสอง แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ มิได้กล่าวถึงตำแหน่งคณบดีหรือหัวหน้าภาควิชา และตำแหน่งคณบดีและหัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ ก็มิได้ระบุไว้ในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ จึงไม่สามารถนำมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมาใช้บังคับได้ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาจึงหารือกระทรวงศึกษาธิการว่า ตำแหน่งคณบดีและหัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ เป็นตำแหน่งที่เทียบเท่าหัวหน้ากองและหัวหน้าแผนกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ข้อ ๓๓ หรือไม่ และการแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายข้างต้น ถูกต้องหรือไม่

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่เรื่องการเทียบตำแหน่งนี้ คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เคยให้ความเห็นในข้อหารือของกระทรวงศึกษาธิการว่า ตามข้อ ๖ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นภายในกรมหนึ่ง ๆ จะมีฐานะเทียบกองหรือแผนกก็ได้ แล้วแต่ว่าส่วนราชการนั้น ๆ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด และกฎหมายได้บัญญัติรับรองโดยกำหนดให้มีฐานะเช่นใด สำหรับส่วนราชการที่เรียกชื่อว่าสำนักงานศึกษาธิการเขต สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ซึ่งสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา ซึ่งสังกัดกรมวิชาการ และหน่วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งสังกัดกรมสามัญศึกษาตามข้อหารือของกระทรวงศึกษาธิการนั้น เมื่อพิจารณาตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการดังกล่าวแล้ว ย่อมเห็นได้ว่าส่วนราชการตามข้อหารือทุกส่วนราชการ กฎหมายกำหนดรับรองให้มีฐานะเทียบกองทั้งสิ้น ดังนั้น หัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวย่อมถือเป็นหัวหน้าของส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกอง และย่อมมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับหัวหน้าส่วนราชการระดับกองใน

ส่วนที่จะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่ตนรับผิดชอบบังคับบัญชาอยู่ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นว่า เมื่อตำแหน่งต่าง ๆ เทียบกอง การแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกรณีและผู้ดำรงตำแหน่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ก็ต้องดำเนินการตามข้อ ๓๓ วรรคสาม แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษามาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๘ บัญญัติให้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาอาจแบ่งส่วนราชการออกเป็นสำนักงานอธิการ คณะ และอาจให้มีสถาบันเพื่อการวิจัยและสำนักเพื่อส่งเสริมวิชาการและทดสอบเป็นส่วนราชการในวิทยาลัยฯ อีกก็ได้ สำหรับสำนักงานอธิการบดีอาจแบ่งส่วนราชการออกเป็นกองและแผนก และคณะอาจแบ่งส่วนราชการออกเป็นสำนักงานเลขานุการและภาควิชาอื่นนอกจากนั้น มาตรา ๗ ก็บัญญัติให้การจัดให้มีและแบ่งส่วนราชการดังกล่าว ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งในปัจจุบันก็ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ กำหนดว่า

“ข้อ ๑ ให้แบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ดังนี้

- (๑) สำนักงานอธิการบดี
- (๒) คณะศิลปศาสตร์
- (๓) คณะศึกษาศาสตร์

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนราชการในคณะศิลปศาสตร์ ดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขานุการคณะ
- (๒) ภาควิชาสังคมศาสตร์
- (๓) ภาควิชามนุษยศาสตร์

ฯลฯ

ฯลฯ

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดังกล่าว การแบ่งส่วนราชการของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาน่าจะเป็นการแบ่งส่วนราชการตามกฎหมายเช่นกัน แต่การแบ่งส่วนราชการดังกล่าวไม่ชัดเจนว่าส่วนราชการต่าง ๆ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษานั้น จะมีฐานะใด เทียบเท่ากองหรือแผนกหรือไม่ กระทรวงศึกษาธิการจึงขอหารือว่า

๑. ส่วนราชการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา โดยเฉพาะคณะและภาควิชาเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองและแผนก ตามข้อ ๓๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๘ ฯ หรือไม่

๒. หัวหน้าส่วนราชการดังกล่าว ถือเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเทียบกองและแผนก และมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับหัวหน้าส่วนราชการระดับกองและระดับแผนกหรือไม่

๓. ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีหรือหัวหน้าภาควิชาไม่อาจปฏิบัติราชการได้ การแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตำแหน่งดังกล่าวจะต้องดำเนินการแต่งตั้งตามกฎหมายใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาข้อหารื้อดั่งกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงาน ก.ค. และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา) ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) และผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดทบวง) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

(๑) ปัญหาเกี่ยวกับฐานะส่วนราชการของคณะและภาควิชาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษานั้น เห็นว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พ.ศ.๒๕๑๘ มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ และมีหน้าที่รับผิดชอบโดยเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ฯลฯ (มาตรา ๕)^๑ มีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของวิทยาลัย (มาตรา ๑๘)^๒ โดยถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายอื่น (มาตรา ๒๑)^๓

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเป็นส่วนราชการซึ่งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๕ (ข้อ ๒๔)^๔ และเป็น

^๑มาตรา ๕ ให้วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาและการวิจัย มีวัตถุประสงค์ที่จะผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ให้การศึกษาทางด้านวิชาชีพทั้งระดับต่ำกว่าปริญญา ระดับปริญญาตรี และประกาศนียบัตรชั้นสูง ทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาทางด้านวิชาชีพ และให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

ให้วิทยาลัยเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ

^๒มาตรา ๑๘ ให้มีอธิการบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการบริหารงานของวิทยาลัย และจะให้มีรองอธิการบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่อธิการบดีจะมอบหมาย

อธิการบดีนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัย และให้ดำรงตำแหน่งสี่ปี ซึ่งจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่อีกก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้ การถอดถอนอธิการบดีก่อนครบวาระ ต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ถอดถอน

รองอธิการบดีนั้น ให้สภามหาวิทยาลัยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดีจากคณาจารย์ประจำ และให้ดำรงตำแหน่งชั่วระยะเวลาที่อธิการบดีนั้นดำรงตำแหน่งอยู่เว้นแต่จะได้มีการถอดถอนในระยะเวลาดังกล่าว

^๓มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการบังคับบัญชา ให้ถือว่าอธิการบดีเป็นอธิบดีและรองอธิการบดีเป็นรองอธิบดี ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและกฎหมายอื่น

^๔ข้อ ๒๔ กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนราชการดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (๓) กรมการฝึกหัดครู

ฯลฯ

ฯลฯ

ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมอยู่ในราชการส่วนกลางตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ (ข้อ ๕)^๔ สำหรับการแบ่งส่วนราชการในกรม นั้น ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ข้อ ๓๑ กำหนดว่า

“ ข้อ ๓๑ ให้แบ่งส่วนราชการในกรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการกรม

(๒) กอง

(๓) แผนก

กรมใดที่มีความจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษ จะแบ่งส่วนราชการโดยให้มีส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองหรือแผนกก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ”

สำหรับการแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษานั้น มาตรา ๖^๖ และมาตรา ๗^๗ แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา บัญญัติให้วิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานอธิการบดี คณะ และอาจให้มีสถาบันเพื่อการวิจัยและสำนักเพื่อส่งเสริมวิชาการและทดสอบเป็นส่วนราชการในวิทยาลัยอีกได้ การจัดให้มีและการแบ่งส่วนราชการดังกล่าวให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ลง

(๑๕) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา

“ข้อ ๕ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

(๑) สำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) กระทรวง

(๓) ทบวง ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือกระทรวง

(๔) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเป็นกรมซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนัก

นายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นกระทรวง

ส่วนราชการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีฐานะเป็นนิติบุคคล

๖ มาตรา ๖ วิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

(๑) สำนักงานอธิการบดี

(๒) คณะ

และอาจให้มีสถาบันเพื่อการวิจัยและสำนักเพื่อส่งเสริมวิชาการและทดสอบ เป็นส่วนราชการในวิทยาลัยอีกได้

สำนักงานอธิการบดีอาจแบ่งส่วนราชการเป็นกองและแผนก

คณะอาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานเลขานุการและภาควิชา

สถาบันเพื่อการวิจัยและสำนักเพื่อส่งเสริมวิชาการและทดสอบอาจมีสำนักงานเลขานุการได้

สำนักงานเลขานุการอาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนก

๗ มาตรา ๗ การจัดให้มีและแบ่งส่วนราชการตามมาตรา ๖ ให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ ข้อ ๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๒๙ กำหนดว่า

“ข้อ ๑ ให้แบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดังนี้

- (๑) สำนักงานอธิการบดี
- (๒) คณะศิลปศาสตร์
- (๓) คณะศึกษาศาสตร์

ฯลฯ

ฯลฯ

โดยในแต่ละคณะมีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของคณะ (มาตรา ๒๒) “จากลักษณะการแบ่งส่วนราชการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากฎหมาย (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการฯ) ได้รับรองให้คณะมีฐานะรองลงไปจากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาซึ่งเป็นส่วนราชการระดับกรม ดังนั้น “คณะ” จึงเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองตามข้อ ๓๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ดังกล่าวข้างต้น “

ส่วนการแบ่งส่วนราชการในคณะนั้น มาตรา ๖^{๑๐} และมาตรา ๗^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาฯ ก็ได้บัญญัติให้คณะอาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานเลขานุการและภาควิชา การจัดให้มีและการแบ่งส่วนราชการดังกล่าวให้ทำเป็นประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาซึ่งได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ แบ่งคณะดังกล่าวข้างต้นออกเป็นสำนักงานเลขานุการคณะ และภาควิชาต่าง ๆ เช่น

“ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนราชการในคณะศิลปศาสตร์ ดังนี้

๑. สำนักงานเลขานุการคณะ
๒. ภาควิชาสังคมศาสตร์
๓. ภาควิชามนุษยศาสตร์

ฯลฯ

ฯลฯ

โดยในแต่ละภาควิชามีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของภาควิชา(มาตรา ๒๒)^{๑๒} จากลักษณะการแบ่งส่วนราชการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กฎหมาย (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการฯ) ได้รับรองให้ภาควิชามีฐานะรองลงไปจากคณะซึ่งเป็นส่วนราชการระดับ

^{๑๐}มาตรา ๒๒ ในคณะหนึ่งให้มีคณบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของคณะ จะมีรองคณบดีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้เพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบตามที่คณบดีจะมอบหมาย

ถ้ามีการแบ่งภาควิชา ให้มีหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในงานของภาควิชา คณบดี รองคณบดี และหัวหน้าภาควิชา ให้แต่งตั้งจากคณาจารย์ประจำของวิทยาลัย และให้ดำรงตำแหน่งสี่ปี ซึ่งอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ก็ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินแปดปีมิได้

^{๑๑}โปรดดูหน้า ๕

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๖)

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗)

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๘)

กองตามที่ได้กล่าวข้างต้น ดังนั้น “ภาควิชา” จึงเป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบ
แผนกตามข้อ ๓๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๖ ดังกล่าวข้างต้น^{๙๓}เช่นกัน

(๒) เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า “คณะ” เป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะ
เทียบกอง และ “ภาควิชา” เป็นส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบแผนก ทั้งนี้ ตาม
ข้อ ๓๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๖ หัวหน้าของส่วนราชการดังกล่าวย่อมถือว่าเป็น
หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองและแผนก ตามลำดับ และดังนั้น
หัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวจึงมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับหัวหน้าส่วนราชการระดับกองหรือระดับ
แผนก แล้วแต่กรณี ในส่วนที่จะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่ตน
รับผิดชอบบังคับบัญชาอยู่ ทั้งนี้ ตามข้อ ๓๓ วรรคสอง^{๙๔}แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่
๒๑๘ ๖

(๓) ปัญหาว่าในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีและหัวหน้าภาควิชาไม่อาจปฏิบัติ
ราชการได้ การแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนตำแหน่งดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามกฎหมายใด นั้น
เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาฯ ได้บัญญัติเรื่องการรักษาราชการ
แทนเฉพาะในกรณีที่อธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เท่านั้น (มาตรา ๒๐)^{๙๕} ส่วนในกรณีที่
คณบดีและหัวหน้าภาควิชาไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ไม่มีบัญญัติไว้ กรณีจึงต้องพิจารณาตาม
กฎหมายทั่วไปคือ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๖ ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับการรักษาราชการ
แทนสำหรับส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับไว้ต่าง ๆ กัน ตามขนาดและความสำคัญ
ของหน่วยงานและตำแหน่ง สำหรับส่วนราชการระดับกอง แผนก หรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองหรือแผนก ซึ่งมีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าแผนกหรือ
หัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก
เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการนั้น ประกาศของคณะปฏิวัติ

^{๙๓}โปรดดูหน้า ๕

^{๙๔}ข้อ ๓๓ สำนักงานเลขาธิการกรมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม และ
ราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือแผนกใดโดยเฉพาะ มีเลขาธิการกรมเป็นผู้บังคับบัญชาและ
รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานเลขาธิการกรม

ส่วนราชการตามข้อ ๓๑ (๒) และ (๓) ให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่
ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากองหัวหน้าแผนก หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นที่เทียบเท่าผู้อำนวยการกองหัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ
ในการปฏิบัติราชการ

เมื่อหัวหน้าส่วนราชการตามวรรคสองไม่อาจปฏิบัติราชการได้ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการใน
กรมคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

^{๙๕}มาตรา ๒๐ ในกรณีที่อธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองอธิการบดีเป็นผู้รักษาราชการ
แทน ถ้ามีรองอธิการบดีหลายคน ให้รองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมายเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าอธิการบดี
ไม่ได้มอบหมาย ให้รองอธิการบดีที่มีอาวุโสเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่ไม่มีรองอธิการบดีหรือรองอธิการบดีไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้สภามหาวิทยาลัย
กำหนดให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่งคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี

ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ข้อ ๓๓ วรรคสาม*(๑๖) ได้บัญญัติเรื่องรักษาราชการแทนในกรณีที่ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าแผนก หรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่เทียบเท่า ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก ไม่อาจปฏิบัติราชการได้โดยให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีและหัวหน้าภาควิชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบกองและแผนกตามลำดับ ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ อธิการบดีวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นหัวหน้าส่วนราชการของกรมเจ้าสังกัด ย่อมมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาคนหนึ่งให้เป็นผู้รักษาราชการแทนคณบดีและหัวหน้าภาควิชาได้ตามความในวรรคสามของข้อ ๓๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๓๐